

A
B
C
D
E

Staben
SOCIALTJÄNSTFÖRVALTNINGEN

TJÄNSTEUTLÅTANDE 2005-03-15
SOTN 2005-04-19 DNR 106-76/2005

Handläggare: Anette Agenmark
Telefon: 508 25 008

Till
Socialtjänstnämnden

Skärpning av kraven för socialbidrag.
- Yttrande över motion 2005:2 av Jan Björklund m.fl. (fp)

1 bilaga

Förslag till beslut

Socialtjänstnämnden godkänner yttrandet och överlämnar det till Kommunstyrelsen

Dag Helin

Vera Josefsson

Sammanfattning

I motionen föreslås en skärpning av kraven för socialbidrag. Till grund för förslaget ligger en uppfattning om att när socialtjänsten ställer krav på den som får ekonomiskt bistånd, leder det till att fler får jobb. Enligt förslaget ska detta uppnås genom att en jobbgaranti enligt skärholmsmodellen införs i hela Stockholm, genom att stadens riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd revideras för att göra kravet på arbete tydligt samt genom att regeringen uppvakts om en skärpning av socialtjänstlagen.

Förvaltningens uppfattning är att det är den sk. arbetslinjen med krav på den bidragssökande som råder i staden. Förändringar i riktlinjerna och socialtjänstlagen bedöms inte vara nödvändiga då dessa redan i dag ger utrymme att ställa långtgående krav på den enskildes medverkan till att få egen försörjning.

Innan en eventuell allmän jobbgaranti införs i staden bör den föreslagna modellen utvärderas och förutsättningar och kostnader för ett sådant åtagande utredas närmare.

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts inom Staben för utredning och projekt.

Bakgrund

I en motion till kommunfullmäktige föreslår Jan Björklund m.fl. (fp) en skärpning av kraven för socialbidrag.

Förslagsställarna anser att den kraftiga ökningen av antalet stockholmare som är beroende av socialbidrag är mycket oroande och att behovet av nya arbetsmetoder för att minska bidragsberoendet är akut. I motionen pekas på undantag där bidragsberoendet minskar och slutsatsen dras att när socialtjänsten ställer krav på den som får socialbidrag, leder det till att fler får jobb.

I motionen föreslås att en jobbgaranti enligt Skärholmsmodellen ska införas i hela Stockholm, att stadens riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd ska revideras för att göra kravet på arbete tydligt samt att regeringen ska uppvaktas om en skärpning av socialtjänstlagen. Förslagsställarna vill vidare föra över medel från försörjningsstöd till arbetsmarknadsåtgärder och framför slutligen att man i de fall där det finns starka medicinska skäl bör göra en utredning för att se om personen borde ha en annan stödform, som sjukbidrag eller sjukpension. Se bilagan.

Kommunstyrelsen har remitterat motionen till socialtjänstnämnden, stadsledningskontoret och till tre stadsdelnämnder för yttrande senast 2005-05-02.

Socialtjänstförvaltningens synpunkter

Förvaltningen delar förslagsställarnas oro när det gäller ökningen av såväl antalet bidragstagare som ökningen av kostnader för ekonomiskt bistånd. Förvaltningen delar dock inte uppfattningen att det primärt är bristen på krav på den enskilde som är den främsta orsaken. Förvaltningens uppfattning är att det som främst påverkar utvecklingen när det gäller personer som söker bidrag på grund av arbetslöshet är konjunkturen och situationen på arbetsmarknaden. Andra viktiga faktorer som påverkar antalet bidragstagare är försvagningarna i de generella socialförsäkringssystemen, som medför att allt fler hamnar utanför dessa och hänvisas till samhällets yttersta skyddsnet i form av försörjningsstöd, och bristen på strukturerad samverkan kring den enskilde mellan olika myndigheter och kompetenser.

Lagstiftaren har givit socialtjänsten ett tvådelat uppdrag, dels hjälp till egen försörjning och dels ekonomiskt bistånd på vägen dit. Förvaltningens uppfattning är att den sk. arbetslinjen med krav på den bidragssökande är rådande i staden som helhet samt att det görs stora ansträngningar för att kunna tillhandahålla verksamma insatser för att stärka den enskildes anställningsbarhet och möjligheter på arbetsmarknaden. Ett intensivt arbete med att utveckla och sprida metoder när det gäller att stötta bidragssökande till självförsörjning har pågått runt om i staden de senaste åren.

Metodutvecklingsarbetet har bedrivits både inom ramen för reguljära verksamheter då det redan idag finns möjlighet för stadsdelnämnderna att använda medel i försörjningsstödsanslaget till aktiva insatser för arbetslösa, och med projektmedel från EU eller genom olika satsningar, såsom storstadssatsningen, halveringsmålssatsningen, och nu inom Kompetensfondens ram. Som ett resultat har en rad verksamheter och arbetssätt utvecklats runt om i staden, varav Jobbcentrum och jobbgarantin i Skärholmen är ett exempel. De insatser som bedrivs i staden har sannolikt kommit många enskilda till nytta men det saknas dock fortfarande evidensbaserad kunskap om vilka arbetssätt och insatser som är verkningsfulla och mest kostnadseffektiva på kort och lång sikt.

I motionen föreslås att en jobbgaranti enligt Skärholmsmodellen ska införas i hela Stockholm. Utgångspunkten i detta förslag överensstämmer med förvaltningens uppfattning om vikten av att tillhandahålla effektiva insatser framför passivt bidragstagande och förvaltningen är i sak inte negativ till förslaget. Innan ett sådant beslut fattas bör dock alla pågående satsningar runt om i staden, inklusive Skärholmsmodellen, utvärderas. Dessutom bör förutsättningarna och kostnaderna för en generell jobbgaranti utredas närmare och det bör klargöras om en allmän jobbgaranti ryms inom den kommunala kompetensen enligt kommunallagen.

I motionen föreslås vidare att stadens riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd ska revideras för att göra kravet på arbete tydligt. En formulering i enlighet med förslaget, *"Personer som inte accepterar ett erbjudet jobb, praktik eller utbildning får inte beviljas försörjningsstöd"*, bedöms dock varken vara lämpligt eller möjligt. En sådan formulering skulle försätta beslutsfattarna i ett ohållbart dilemma eftersom det strider mot socialtjänstlagens principer om individuell prövning, barnets bästa och kommunens yttersta ansvar.

När det slutligen gäller förslaget att uppvakta regeringen om en skärpning av socialtjänstlagen för att kunna ställa krav på de bidragssökande, bedöms detta inte vara nödvändigt. Lagen och rättspraxis ger redan i dag ett sådant utrymme utöver vad som anges i 4 kap 4§. Under 2004 fattades 4931 avslagsbeslut i Stockholms stad med motiveringen att den sökande inte uppfyllde kraven, dvs. inte bedömdes stå till arbetsmarknadens förfogande i tillräcklig utsträckning.